

Ա Ձ Գ Ա Յ Ի Ն

ՏԵՐԵՆ ԽՐԱԳԻՐ

Ե Ի

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ

ՆԻԿ. Մ. ԹԻՎԼ. ՊԵՏՃԵԱՆ

ԳԻՆ 20 ՓԱՐՍԵ

ԽՐԱԳԻՐԱՏՈՒՆ

Ղալաթիա Քերէմպէ Բաղար
Խոսի Խոսի գէմը Սամուր փո-
ղոց ԹԻԿ 8

ՏԵՂԱԿԱՆ

ՄԻՏՀԱԹ ԲԱՇԱ

Միտհաթ բաշայի անկումն ու տաքադրութիւնը տակաւին Եւրոպայի տեղական թերթերն և հասարակաց կարծիքը զբաղեցնելէ չէ դադարած :

Այս մասին անգղիացի ազնուական գերդաստանէ անձ մը, Պ. Սինքլըր, յօդուած մ'ուղղած է այս անգամ տեղւոյս վազթ տաճկ. լրագրոյն և հրատարակութիւն, յորում ծանրակշիռ ամբաստանութիւններ դիւլելով Միտհաթ բաշայի վրայ իր քաղաքագիտական ընթացիկն ու արմատները գէտ, անկումն ու տաքադրութիւնը արժանաւոր հատուցում մը կ'համարի իրեն, և որոյ գլխաւոր կետերը մեր ընթերցողաց ալ ուշադրութեան ներկայացնելն աւելորդ չեմք համարիր :

«Հաւանական է թէ, կրօն, հասարակաց կարծիքը մեծապէս զարմացած ու ապշած է Միտհաթ բաշայի անկմանը վրայ. իսկ այդ զարմացման պատճառը՝ տեղական թերթերուն Միտհաթ բաշայի վրայօք հրատարակած յօդուածներովն, Պօլսոյ հասարակութեան ալ՝ ճիշդ եւրոպայի ժողովրդոց պէս սխալ կարծիք ու գաղափար մ'ունեցած ըլլալուն հետեւանքն է : Անկեալ եպարքոսին գործերը տեսնելով, զատնք իրենց դիտմանը հետ բաղդատել կրցող ամեն ոք շնորհակալ ըլլալուն է այդ խորամանկ մարդուն ձեռքէն՝ Տաճկաստանի ազատութիւնը համար :

Ինչու որ Քօնֆէրանսին առաջարկութիւնները քննելու համար գումարեալ մեծ Մէճլիսը-Ումումին յիշեալ անպատեհ առաջարկութիւններէն վերջնապէս մերժելու պահուն, ասդին Միտհաթ բաշա Քօնֆէրանսի եւրոպ. անդամաց կ'հասկցնէր թէ այդ մերժումը խաբէական բան մնէ, և երկրին բոլոր ուժովն ու զգուշանք մերժած ու չընդունած բաները՝ ասդին Միտհաթ բաշա ընդհանուրին հակառակ ինք զանոնք գործա-

դրելու խոստումը կուտար տէրութեանց լիազօր փոխանորդներուն :

Իր երկիրն ու վեհապետն այսպէս կործանելով մէկ կողմէն, միւս կողմէն ալ ինքզինքը վեհապետին իրաւանցը պաշտպանն ու ջատագովը ցոյց տալ կ'կեղծէր : Արժանապատուութեանը նուաստութիւն բերող հաշտութեան պայմաններն՝ եթէ համարձակէր՝ տարակոյս չվերցնէր թէ պիտի ընդունէր, բայց և այնուհանդերձ զինքը Տաճկաստանի դիւցազնը և պատերազմի կուսակից մը ցոյց տալու կաշխատէր : Տաճկաց մէջ ինքզինքը ճշմարիտ տաճիկ մը, իսկ հրապարակութիւն մէջ ինքզինքը՝ զինքը իրեն վերանորոգիչ մը կըլլեցնել տալու կ'ճգնէր, մինչդեռ ինքը բնաւ բան մ'ալ չէր : Միտհայն գրգռութենէն ու խռովութիւն հանելէն զատ ուրիշ ոեւէ ընդունակութենէ զուրկ, սկզբունք և արժանիք չունեցող, չափ ու սահման չճանչող փառախոհի մարդ մն էր :

Մէճլիսը Ումումին մէջ Սուլայի բաշայի, Բէ'ուֆ պէյի, Ապետին պէյի և այլոց նման անձանց բրածատեալութիւնները՝ Միտհաթ բաշայի օրինակէն իրենց թերթերէն մէջ բոլորովին փոխուած ու խեղաթիւրեալ կ'հրատարակուէին, իսկ իրեն զբաղուելի ատենաբանութիւններն, բարեփոխուած ու սրբազրուած՝ բոլորովին բնածին հակառակ կերպովը կ'հրատարակուէին :

Այս վարպետորդի մարդը՝ Մահմուտ Նէտիմ բաշային խաղցած խաղը խաղալ, և ասով օսմ. կառավարութեան դանձալին ընթացքը բոլորովին խանգարել ու կործանել միտքը դրած էր : Օսմ. արժէթուղթ ունեցող օտար արժէթետեք երբ մէկ կողմէն կը ջանային օսմ. տէրութեան վարկը բարւոքել, ու դրամական գործառնութիւնները խել մը պանքէրներուն վնասակար ու անշահ առաջարկութիւններէն ազատել, այս մարդը մէկ կ'օտարով մերժած էր զայդ : Օտար արժէթետեք վնաս պատճա-

ռող՝ 1873 հոկտեմբեր 6ի դանձալին տնօրէնութիւնը, որ կտրօններուն վճարումը կէսի կ'իջեցնէր և որոյ հըրատարակման ատենը՝ ինքն ալ Մահմուտ Նէտիմ բաշայի խորհրդատուներէն մին եղած էր—, զայդ եղծուած ու ջնջուած հրատարակելովը, և այսու տէրութեան նոր վարկ մը վատակցուցած ըլլալու կարծեօք, եւրոպայէն նոր մէկ փոխառութիւն մը կնքել յաջողելու նպատակաւ իրեն կուսակից մարդոցմէ մին (Օսմ. եան էֆ.) եւրոպա կ'ղրկէր փոխարէն այնպիսի հասոյթի աղբիւր մը իբր երաշխաւորութիւն ցուցնելով, զոր տէրութիւնը ամենէն վերջին և յուսադէմ :

Ասոր այս տեսակ ընթացքի մը հետեւելուն նպատակն ինչ ըլլալը՝ զինքը ճանչցողներուն յայտնի է, նպատակն էր ինքզինքը մեծցնել ու փառաւորել, և սկզբունքն էր՝ իր այս նպատակին կարենալ հասնելու համար՝ ամեն տեսակ միջոց ալ ան՝ խըտրել ի գործ դնել, զի երկրին պատիւը, արժանիքն ու փրկութիւնը ինքզինքը մեծացնելու ձեռնարկին արդեւք մը չեն կրնար ըլլալ, այսինքն ինքզինքը բարձրացնելու և մեծ մարդ ընելու տենչացող մէկը պատրաստ է զանոնք զոհելու :

Հասարակաց իրաւունքը և երկրին ապահովութիւնը՝ քմահաճ կառավարութեան մը անպատասխանատու գրութեանը դէմ պաշտպանելու և երաշխաւորութեան ներքե դընելու յատկացեալ Սահմանադրութիւնը՝ իւր անուցած նպատակին իբր միջոց մը կ'նկատէր. երկրին մէջ ինքը մէկ հատիկ ըլլալ կը նայէր. և եթէ Սահմանադրութեան 113րդ յօդուածը՝ վեհ. Սուլթանին այսպիսի բացառիկ իրաւունք մը վերապահած չըլլար, և այդ կասկածաբարոյ մարդն եթէ մինչև իտալիա նետուած չըլլար, այդ մարդն իր փափաքած նպատակին ու վիճակին պիտի հասնէր անպատճառ :

Ապագային մէջ և ժամանակին՝ այդ մարդուն գործած չարքն ու ոճիրներն երբ երեւան ելնեն, ասոնք

պիտի տպագրուցանեն թէ հիմնական
կրած պատիժը շատ թեթեւ ու չնչին
բան մնէ եղեր ։»

Վերոյգրեւալ յօդուածին հեղի-
նակը, վազըթի բաժին պէտ, կուգէ
Անգղիացի մը կամ ազնուական գեր-
դաստանէ մը ըլլայ՝ կուգէ չըլլայ ,
սորա մէջ տեսնուած կաթմիքն ու լե-
զուն մեզ անանկ ցոյց կ'տայ թէ սո-
րա հեղինակը՝ Անգղիացի մը կեղծ
անուանը ներքեւ սքողեալ բուն տաճ-
կի դաւակ տաճիկ մնէ , որ առանց
իրական ապացոյցի՝ Միտհաթ բաշայի
դէմ հրապարակաւ վրէժը լուծելու
առիթ մը գտնելով ասպարէզ նետ-
ուեր է ։

Սոյն յօդուածը հրատարակել-
նէս յետոյ , դանք այժմ ալ Նաբօլիի
մէջ Բօմա թերթին խմբագրին՝ Միտ-
հաթ բաշայի հետ ըրած խօսակցու-
թեան նկարագրութիւնը բնել , ճիշդ-
ինչպէս կ'պատմէ ինչն ինքն խմբագրի-
րը , և որոյ համառօտ իմաստը անց-
եալ շաբթուան թերթերնուս մէկուն
մէջ հարեւանցի մը յիշատակեր էինք ։

«Միտհաթ բաշա , կըսէ յիշեալ
թերթին թղթակիցը , Նաբօլիի մէջ
Սանթա-Լուչիա փողոցին 28 թիւ շէն-
քին Յէր դասիկոնը վարձու բռնած
կը նստի ։ Բոլոր իւր յարկը կ'բաղ-
կանայ՝ ընդունելութեան յատուկ
երեք սենեակներէ , մէկ ննջելու մեծ
սենեակէ մը , երկուք ալ ուրիշ փոքր
սենեակներէ , իր սպասաւորացն հա-
մը՝ որ այլևայլ լեզուներ գիտէ ինչ-
պէս նաև իտալերէն , և 3 ալ ծա-
ռայ , իրեն հետ ոչ զաւկներէն մարդ-
ունի և ոչ ընտանիքէն մէկը ։ »

Միտհաթ բաշա համակրագէտ
մարդ մնէ , ճերմակով խառն սեւաւ
մօրուօք , որոյ տարիքն ալ աւելի 50
կ'յայտնէ քան թէ 60 ։ Միջհասակ
է բայց զօրաւոր կազմուածքով , լայն
ճակատ մ'ունի և ակնոց կ'կրէ , որոյ
ներքեւէն երկու խոշոր աչքերն՝ հան-
ճար և խելացութիւն մը կ'արտայայ-
տեն , Եւրոպական ձեւով հագուած
է , և մինակ իր տաճիկ մ'եղած ըլ-
լալը՝ գլխու կարմիր փէսէն կ'ճանչ-
ցուի ։

Սենեակը մտնելով , կըսէ , զին-
քը նստած գտայ սեղանի մը առաջը ,
որու վրայ լեցուն նամակներ կային ,
այցեւառումներ և մէկ ալ Տաճիկերէն
թերթ մը , Նստելու համար ինձ նը-
շան մ'ընելէն յետոյ , սիկառ մը հը-
րամցուց և խօսակցութեան սկսանք ։
Սովորական խօսքերէն ետքը , ըսաւ թէ
այս տարագրութիւնը՝ իբրեւ հեշտա-
լի և զբօսանաց ուղեւորութիւն մը
կը նկատէր , որում կարի իսկ պէտք
ունէր , տարիէ մը ի վեր կրած աշ-
խատանքէն հանգչելու համար ։ Ը-
սաւ նաև թէ իր աքսորը քանի մը
նախարարաց խարդաւանանքն ու
գործն էր , որք չէին դադարած իրեն
դէմ ամեն տեսակ արգելք և ընդ-
դիմութիւն յարուցանելէ , քանի որ

ինքն իշխանութեան բարձրացած օ-
րէն համողել սկսած էր զՍուլթանն
թէ անպատճառ հարկ է որ Սահ-
մանադրութիւնն հրատարակէ ։

Կ. Պօլիս կանչուելը հաւանա-
կան չկարծեր , թէպէտ Սուլթանը
զինքը կը սիրէ եղեր , այս առթիւ
Կ. Պօլսէն անացած նամակի մը մէկ
կտորը ինձ կարդաց , զոր իւր բա-
րեկամը գրեր է և Սուլթան Համիտի
ալ մտերիմներէն է եղեր , որն որ կը
պատմէր թէ Սուլթանը՝ իզգէտտին
շողենաւուն մեկնելը տեսնելով արտ-
սուք չէ կրցեր բռնել , և որոյ հար-
ցուելով Միտհաթի աքսորման պատ-
ճառը , «Ուրիշ ինչ կրնայի ընել ,
ըսեր է , քանի որ այս գրութիւն-
ները կ'կենան ։»

Օսմ. բանակին վրայ իմ կարծի-
քը՝ հարցնելով , կըսէ , ես ալ որ մօ-
տեն տեսած էի ու գիտէի՝ պատաս-
խանցի թէ զօրքերը լաւ ին , իսկ
պաշտօնակալը ոչ ։ Խօսակցութիւնը
զինուորական իրաց վրայ դառնալ վ ,
ես ալ հարցի իրեն թէ արդեօք թըն-
դանօթէն զատ ուրիշ միջոց մը չ'կա՞ր
արդի կացութեան վախճան ու լու-
ծում մը տալու ։

—Ոչ միայն Ռուսիոյ հետ պատե-
րադմբ անհրաժեշտայլև մօտայնուտ է
կ'կարծեմ , պատասխանեց , նոյն իսկ
եթէ Սերբիոյ հետ հաշտութիւն ալ
կնքուելու ըլլայ ։ Պնդեց որ Ռուսիա
շատոնց Բրութ գետն անցերէր , եթէ
սխալած չըլլար թուրքիոյ վրայ , զոր
մահաւորէ և հոգեւոր վիճակի մը
ինքզնիքը ։ Գաղափարէն տեսաւ որ
600000 լաւ և ընտիր զօրք կըցաւ
հանել ։ Ասկից զատ , ըսաւ , Ռուսիա
այնքան յառաջ նետուեցաւ , որ ան-
կարելի է իրեն այլևս ծա քաշուիլ ,
առանց ինքզնիքը և իր արժանիքը
նուազեցնելու , ինչու որ այն ասեն
Պալքանի քրիստոնէից վրայ բնաւ
ազդեցութիւնը չէր մնար այլս , և
դարաւոր քաղաքականութեան մը
երկար ժամանակաւ ձեռք բերած
արդիւնքը մէկ աւուր մէջ կորուսած
ու ջնջած կըլլար ։

Միտհաթ բաշա կը յուսայ թէ
պատերազմին ելքն ու վախճանը յա-
ջող և նպաստաւոր կըլլայ Տաճիկաց ,
և չկարծեր թէ կռիւք երկուքին մէջ
սահմանափակեալ մնայ , կըսէ թէ
Աստուիա ալ պիտի հարկադրուի
վերջապէս կռուին մէջ մտնելու , եւ
այսպէս պիտի ընդհանրանայ պա-
տերազմը , որոյ մէջ Անգղիա և Գաղ-
ղիա թուրքիոյ կողմը պիտի դըտ-
նուին ։

Միտհաթ բաշա լաւ դադիներէն
կ'խօսի , բայց վանկերը հատկաւ
արտասանութեամբ մը կ'խօսի , որ-
պէս թէ ըսելիքը նախ ազէկ մը կըշ-
ռել ուզէր ։ Սուլթանին վրայօք բա-
ւական խօսք ըրաւ , և շատ դովու-
թեամբ խօսեցաւ ։ Բացէ ի բաց չը-
սաւ թէ նորոգ հրատարակեալ Սահ-
մանադրութիւնը անգործադրելի եւ
մեռեալ տառ պիտի մնայ միւս անկէ

առջի խել մը խաթթը-Հիւմայուն
ներուն պէտ , այլ կերպիւ մը և գո-
ցէն հասկցուց զայդ , և բնականա-
բար ինք ալ համոզուած էր ասոր ,
ինչու որ յայտնապէս կ'ըսէր թէ
թուրքիոյ վերականգնումը կարելի
չկարծեր , մինչև որ տաճիկական սո-
վորութեանց ու բարուց մէջ հիմնա-
կան ու խորին յեղաշրջում ու փոփո-
խութիւն մը չըլլայ ։

Երբ մեկնելու համար ոտքի ե-
լայ , ձեռքս սեղմեց և ըսաւ թէ նո-
րէն ուրիշ առթիւ ալ կը փափաքի
տեսնուիլ , ինչու որ բաւական ատեն
պիտի մնայ եղեր , և զոր կ'ճանչէ
եղեր քսկից 20 տարի յառաջ ալ ,
երբ Գրքմի պատերազմէն յետոյ ,
Բարիզ երթալու միջոցին հանդիպեր
է անգամ մը ։

«Այս մարդը , կըսէ խմբագրին
իւր խօսքն աւարտելով , որ բոլոր
Եւրոպայի ուշադրութիւնն ու հայ-
եացքն իր վրայ հրաւիրած է , մեծ
ապաւորութիւն մ'ըրաւ վրաս ։ »

Ա Ձ Գ Ա Յ Ի Ն

Ս. Պատրիարքը , իզմիտի վիճա-
կին սովալուկ գիւղօրէից օգնու-
թեան համար , յատուկ թագրերով
երկու ամբար ցորեն խնդրեց կայս-
կառավարութենէն ։

Ցաւելով կիմանամք թէ կրօն. ժո-
ղովոյ ատենապետ Գեր. Տ. Խորէն
Սրբազան Միթրաբեան կրօն. ժողո-
ւի անդամակցութենէն հրաժարա-
կան տուեր է ։

Կ'հաւատեն թէ սոյն հրաժա-
րումը՝ Սվաճեռն ամուսնական դա-
տին պատճառաւն է ։

Մշոյ առաջնորդին կողմանէ անց-
եալ շաբթու Պատրիարքարան հա-
սած հեռագիր մը կ'ճանուցանէ թէ
գիշերանց մէկ երկու հոգի Մշոյ
քաղաքի Հայոց եկեղեցին մտնելով ,
խել մ'անարգութիւններ ըրեր են
քահանային դէմ ։

Պատրիարքարանէն նորէն Մուշ
հեռագիր քաշուելով , այս դէպքին
մանրամասնութիւններն , և անար-
գանաց հեղինակներուն որոնք ըլ-
լալը իմաց տրուիլ պահանջեց ։

Այս նախատական դէպքին ինչ
ըլլալուն նկատմամբ կ'պատմուի թէ
այլազգիք շան մը լակոտ դնելով քա-
հանային գիրկը՝ զայն սեղանին վրայ
հաներ են , կենդանին օրհնելու կամ
վրան մկրտութեան արարողութիւնը
կատարելու ստիպելով ։

Քաղ. ժողովն այս ուրբաթ աւուր
նստին մէջ որոշեց է Ղալաթիոյ նո-
րաշէն վարժարանէն 6 սենեակ առ-
նելով , Գում գաբուլի Պատրիարքա-
րանէն հոն փոխադրել դիւանատու-
նը , ինչպէս նաև Քաղ. ու կրօն. ժո-
ղովներն և ամեն Խորհուրդ ու Հո-
գաբարձութիւն հոն գումարել սեն-
եակներէն մէկն ալ Պատր. Փոխանոր-
դին յատկացնել գաղափարական

խորհուրդի գումարման համար, եւ միայն նշանաւորութեան օրերը Պատրիարքարան գտնուիլ:

Բազմ. Ժողովքն իւր այս որոշումը Ս. Պատրիարքին հաղորդելուն վրայ, Ն. Սրբապետութիւնն ալ սոյն տեղափոխութեան ծագելիք անպատեհութիւններն նկատելով, ծանուցեր է դրով թէ իր կարծիքն է՝ այս տեղափոխութիւնը չընել և ի նախնեաց մնացած Գումարաւոր Պատրիարքարանը պահել:

ՀՆՈՒՍԱԳՐԱԼՈՒՐԻ

Վիէննա 1 մարտ

Իկնաթիւ վճարապետին վիէննա, Պէրլին և Բարիդ ընելիք ուղեւորութեանը՝ լրաթերթը խաղաղական նըպատակ մը կ'վերջնայեն:

Սերվիոյ և Գաւառաւորի հետ թուրքիոյ հաշտութիւն կնքելէն վերջը, Ռուսիոյ հարաւային բանակը ցրուելու որոշման մասին թայմզի տըռւած լուրը հաստատող կամ ժխտող ուէ տեղեկութիւն մը ցարդ առնըռւած չէ:

Լոնտրա 1 մարտ

Սնդդ. կառավարութիւնը կ'բանակցի Ռուսիոյ հետ, որոշելու համար թէ ինչքան պայմանաժամ մը յարմար է թողուլ թուրքիոյ մէջ բարենորոգմանց գործադրութեանը համար:

Պուքէշ 1 մարտ

Պաշտ. օրաթերթը՝ Գաղղիոյ, Անգղիոյ, Իտալիոյ, Հելլէտիոյ և Հօլանտայի հետ կնքուած առեւտրական առժամանակեայ պայմանագրութիւնները հրատարակեց:

Ռաշինկէք 2 մարտ

Երեսփ. Ժողովքն ու Թերակոյտը միատեղ նիստ ընելով, յայտարարեցին թէ Պ. Հէյս 183ի դէմ 185 քուէիւ՝ Միացեալ Նահանգաց նախագահ ընտրուած է:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վեհ. Սուլթանը, ինչան գահաձաւորութեան Սերվիոյ հետ կնքուած հաշտութեան, և ի վարձատրութիւն Միլան իշխանին՝ յայտնած հպատակութեանն ու հնազանդութեանը, գահազաւարդ պատուանշան մը շնորհել և անանակու թուր մը ընծայ տալ որոշած ըլլալով, յառաջիկայ շաբթուս յատուկ ինքնագիր նամակաւ մը և հաշտութեան պայմանագիրն վաւերացնող կայս. հրովարտակաւ և Բէրլինէ Էֆ. ի միջոցաւ պաշտօնապէս զանոնք Պէրլրատ Միլան իշխանին պիտի ղրկէ:

Կյուսաքուի թէ Բէրլինէ Էֆ. նախ կամ գշ. օր և կամ ուրբաթ օր ճանբայ կեղծ մայրաքաղաքէս:

Երկու գրամանեղ խարդախներ, որք բաւական ատենէ ի վեր ոստիկանութեան կողմանէ կ'վնասուէին, այս չորեքշաբթի օր Մարսիւիոյ գաղղ. շողենաւը նստելով փախչիլ աճապարած միջոցնուն, օձիքնին

ձեռք տալով բռնուեցան, առ այժմ բանտարկուած կ'մնան:

Կարինէն լուր կ'տան թէ, Էրզրումի բերդաքաղաքին հրամանատար Ֆէրիք Ալի Ռիզա բաշա՝ իր ննջարան սենեկին դրանն առաջը ինքզինքը կ'ախելով խեղդուած գտնուեր է:

Մայրաքաղաքին յոյն հասարակութիւնը զայրացած կերելի անցեալ շաբթու Գաղաքապետութեան պաշտօնատունը կատարուած Պօլսոյ երեսփոխանական ընտրութեան արգելին, Հայոցմէ 3 երեսփոխան, իսկ Յունացմէ 1 երեսփոխան միայն ընտրուած ըլլալուն դէմ նեղանալով՝ մինչդեռ՝ կըսեն՝ Պօլսոյ քրիստ. հասարակութեանց մէջ բաղդատարար ամենէն բաղմամբիւր յոյն ժողովուրդը ըլլալով, թէն 3ը դոնէ իրենցմէ պէտք էր ընտրուիլ, և ասի ալ անոր կը վերջնայեն թէ տաճկներն տալաւին կասկածելի աչօք նայելով յունաց վրայ, ասոնցմէ շատ երեսփոխան օամ: Խորհրդարանին մէջ չը մտնել ուզած ըլլան: Ռուսի և այս կարծեցեալ անխտահութեանը դէմ ցոյց մ'ընելու համար, կ'առաջարկեն ու կ'ստիպեն որ իրենց մէկ հատիկ երեսփոխանը, Մարաքէօթի վասիլաքի պէյը, ինքն ալ հրաժարական տալով երեսփոխանութենէ, Պօլսոյ յոյն ժողովուրդը բնաւ երեսփոխան չունենայ օամ: Խորհրդարանին մէջ:

Թաթար Բագարճըքն տեղւոյս Նէօլոքոս լրագրին գրուած նամակ մը կ'ժանուցանէ թէ փետր. 12ին յիշեալ գիւղը հրդեհ պատահելով ըրինձի 7 համբարանոց այրեր է. եղած մնաց 4000 ոսկոյ կ'հասնի: Հրդեհէն ազատածն ալ կ'յարէ նամակագիրը՝ Զէրքէզներէն կողպտըռուեցաւ:

Կայսերական նաւատորմը իւր բոլոր պէտք եղած պակասներն լըրացուցած և պատրաստ ըլլալով, 2 տորմիդի պիտի բաժնուի, մէկը Միջերկրական, միւսն ալ Սև ծով երթալ հսկողութեան համար պտոյտ ընելու: Այս բանին համար անցեալ շաբթու արտաքոյ կարգի ժողով մը գումարուեցաւ արքունի նաւարանը Բեուֆ բաշայի նախագահութեանը ներքև: Նաւատորմը պատրաստ միւսակ ճանբայ եղնելու հրամանին կրսպասէ:

Կ'իմանա՞ք թէ Պօլսոյ նորբնտիր երեսփոխաններէն չորսն այս անգամ հրաժարական մատուցեր են, որք են՝ Շէյխ Օսման Էֆ. Ահմէտ Հիւլի Էֆ. Սերվիլէն Էֆ. և Վասիլաքի պէյ:

Սերվիոյ գործակատարը երէկ Մալթէթ բաշայի ապարանքն երթալով, ինչ ինչ խնդրոց վրայօք երկաւորէն խորհրդակցեցան:

Բարիդի օամ. դեսպանը տեղւոյն լրագրաց մէջ պաշտօնական տեղեկութիւն մը տալով կը հերքէ Վեհ. Սուլթանին անձնական առողջութեանը վիճակին վրայ լրագրաց մէջ տեսնուած ալ ընդ այլոյ շրջոյցները, և կըսէ թէ եղածը, ընդամենը ատմանացաւ մ'էր, որ այն ալ այս անգամ բոլորովին անցեր է:

Գաւառաւոր գործակատարը չը. օր բոլոր տէրութեանց գետապանտառներն այցելելով, դեսպանական գործակատարաց հետ տեսնըռուեցան: Երեկ ալ պատերազմ գործ. պաշտօնէին, Սպարտիւ-Քէրիմ բաշայի և Պետ. Խորհրդոյ նախագահին, ու Ճէվտէթ բաշայի և Մալթէթ բաշային այցելութիւններ տուին:

Սրբունի փամիշտարանին մէջ օամ. բանակին այլ և այլ հրացաններուն համար օրը 970.000 փամիշտալիսուելու վրայ է:

Կայս. կառավարութեան Բըրուսիոյ գործարաններն ապսպրած այլևայլ մեծութեամբ թնթանօթաց համար ընտիր տեսակ խոշորահատ վառօղ. և զնդընկեց փամիշտարանըն այս անգամ անգամ անգղ. շոգենաւ մը Համպուրկէն մայրաքաղաքս բերած ըլլալով, թօքհանէ հանուիլ սկսած են:

Գաւառաց մէջ տէֆթէրտարն ներուն գործած զեղծմանցը վրայօք չը. օր Լեւանթի Պրուսայէն առած մէկ նամակին պարունակութիւնը հրատարակեցինք, Պէշլիքի և թղթագրամի տարբերութեանը և այս վերջինն ընդունելու մասին ցոյց տըռւած դժկամակութեանը վրայ:

Վաղթ տաճկ. թերթը, որ այս շրջոյցը յիշատակէն ետքը կասկած յայտնէր էր թէ իրեն հաւանական չերէր որ ճշմարիտ եղած ըլլայ այս մասին պատմութեանը, այս անգամ դաւառին մէկէն կնոյ մը ստորագրութեամբ նամակ մ'ընդուներ է որ կ'հաստատէ յիշեալ զեղծումները:

Նամակագիրը կըսէ Վաղթի խմբագրին թէ, դուք որ կասկածեք էիք այս իրողութեանց ստուգութեանը վրայ, հարկաւ դէշ բան մը ըլլալուն վրայ համազուելով կասկած յայտնած էիք թէ ասանկ բան մը չ'կրնար ըլլալ, սակայն մեր դաւառին նախորդ Տէֆթէրտարը, կըսէ, այսպիսի գործողութեանց երեսէն, 20 հազար ոսկի շահած է, զոր դաւառին մէջ ամեն մարդ զգիտէ և կը վկայէ, և եթէ Բ. Գաւառ ուղիղ և անաւառ ընելի մը ղրկելու ըլլայ, այս գործը երեսան կ'երէն և ինքն ալ կ'համոզուի թէ իր պաշտօնավարները պէշլիքին ու թղթագրամին տարբերութիւնը իրենց ջրակը պարսպելու վրայ են:

Ըսել է որ՝ կ'հետեւնէ նամակագիր կինը՝ այս տեսակ իրողութիւնները զեղծում կամ դէշ բան մը չեն եղեր, ինչու որ յիշեալ Տէֆթէրտարը տակաւին պաշտօնին մէջ կ'գրուուի, որն որ պաշտօնէն ինչալու և պատժուելու էր եթէ բրածը դէշ բան մ'եղած ըլլար. և կ'յաւելու ըսել թէ կառավարութիւնը երբ որ այս դէպքը ըննելով ստուգել ուղէ՛ ինքը պատրաստ է թէ՛ հոս և թէ՛ յիշեալ դաւառին մէջ գորա ստուգութիւնը հաստատող փաստերն ու ապացոյցները ներկայացնելու կառավարութեան:

Բարիդ և մարտ

Իկնաթիւ վճարապետը, որոյ մարտ 13ին մայրաքաղաքս գալը կ'սպասուի, նախ Պէրլին և Լոնտրա հանդիպելէն վերջը հոս պիտի գայ: Այս նուհետեւ տէրութիւնը պիտի պատահանեն Կօրչաքօֆ իշխանի շրջաբերականին:

Խաղաղութեան վերահաստատուելուն կողմն եղած յոյսերը կ'զօրանան:

Ղալաթիա ԵՅ. 19 Փետրվար
Քննչ. Պ.Յ. Ա.Բ.Բ.

Բայ	15 15
Գոյ	15 15
Բարձր գին	15 17
Ցած գին	15.14

Փոխ. 63բ	Քր. 75
» 63բ	» 74
» 69բ	» 64
» 73բ	» 65
Գանձատու	21.—
Սօսիթէ Ժէնէրալ	5—2
Սօսիթէ Օթոման	2.15
Պանջ տը Գոնթ.	5—12
Քրէտի Ժէնէրալ	2—53
Քրամիլէյ	1—43
Բուժ. Երկաթուղի	34 73
Բուժ. Կարօն	—
Գոնթ.	—
Տոկոս	—
Բըրօք	—
Հէվալէսի	—

ԸՆԹԱՑՈՒ ՊԵՐՄՈՑ

(Օւմ. 100 րոյ Է Կաշալ)

Անդ. ոսկի	110.
Գաղ. »	87.20
Բու	189.10
Գաղ. արծաթ	16.23
» Բղթադրա	14.
Գրքից	31.20
Հինգրոյ	14.—
Մէթալիք	14 26
Հերմակ մէթալ	4. 07
Պրիւն	134.—
Բղթադրա	160.20

ՁՈՐԵՔԻ ԵՂՈՒՆԱՅ

Դ Ի Ի Ա Ն Ա Կ Ա Յ

Օ Ր Ա Ց Ո Յ Ց

ՁԱՐԴԱՐԵԱՆ

Առևտրական անհատներու և սրահներու մէջ զրուելու համար յատկապէս շինուած զարդարուն այս օրացոյց տախտակը, որ (Ն. Տ.) Յունի. 1էն՝ այսինքն 73 դեկտ. 20էն կ'սկսի ամբողջ մէկ տարուան համար, այս տարի ևս ի լոյս ընծայուեցաւ։ Կեդրոնատեղին է Կ. Պոլիս Սուլթան-Ջամամ, Զարդարեան Գործարան թիւ 14։

ԾՈՂԵՆ ՁԸ ԲՈՆՈՒՆԵԼՈՒ ԴԵՂ

Բաղադրութեամբ

Լ. ՏՈՒՆԱ ԴԵՂԱԳՈՐԾԻ

Ծովային ճանբորդաց համար անհրաժեշտ եղած սոյն հեղուկը որ ամեն անգամ ծովէ բռնուելուն մէկ խահուէի դգալ մը սոյն դեղէն առնելով, կը կին չափովը պարզ ջրի մէջ խառնելով խմած ատենը մարդ վերստին իւր հանդարտ ու առողջ վիճակը կ'առանայ, կը դադարէ Լ. Յիւնեայի դեղարանը, Ղալաթիա Մեծ փողոց, թիւ 108 մէկ շէշ 2 ու 40 Քր. գնով։

ՄԻՆԱՍԵԱՆԻՆ ՄԱՂԱՋԱՆ ԴՏԵՈՒԱԾ ՈՒ

ՓԱՆԱՍԷ

Կոչուած ցաւի դեղը բոլորովին խտեղէն ներքէ բաղադրուած ըլլալով թէ՛ ներսէն և թէ՛ դուրսէն կ'զօրածուի ու բազմաթիւ ցաւեր ու հիւանդութիւններ չուտով կը բըժըղէ, ինչպէս որ վարը յիշուած է։

Ամեն տեսակ Գոլի, Ստամբուլի, մէջքի կամ Աղիքներու ցաւեր. ու նաև Թանջք, Գոլէրա և այլ ամառուան հիւանդութիւններ ունեցողները այս դեղէն խմելու են հետեւեալ կերպով։ Կէս դաւաթ ջուրի մէջ դիր ապուրի դրգալէն աւելի շաքար, վրան լեցուր անուշի դրգալ մը փանաւէ, տղէկ մը խառնէ ու խմէ։ Կոկորդի հիւանդութեանց և Ուռնցքի համար դեղը վերոյիշեալ կերպով պատրաստէ ու ժամը կամ երկու ժամը հեղ մը մէկ կամ երկու անուշի դրգալ այն բաղադրութեան խմէ։ Յօդացաւի բրնձաթիղմ, Ուրքի ցաւի, Ստամբուրի ու տեսակ տեսակ կանակի ցաւերու համար դուրսէն փանաւէ քսելով տղէկ մը շիւկու է։ Աղուայի ցաւի համար քիչ մը բամբակ փանաւէի մէջ թաթխելով ցաւած ակուային վրայ դնելու է։

Ամեն պատէ երբոր ցաւի մը համար դուրսէն փանաւէ քսել հարկ ըլլայ, եթէ քիչ մ'ալ խմուի աւելի շուտ բժշկութիւն կ'ըլլայ։

Մարմնոյն այրուած կամ ճըմլուած տեղերը բժշկելու համար վտանգը պատահածին պէս փանաւէն վրան աղէկ մը լեցնելու է։ Դանակով և կոթուած վէրքերը բժշկելու համար արիւնը չի սրբած շուտով մը վէրքը կ'աղելու և կ'աղին վրայէն փանաւէ լեցնելու է մինչև որ լաւ մը թրջի։ Փանաւէն նաև արիւնը շրջանը կ'արագացնէ ու բոլոր բնութիւնը կը զօրացընէ։

Այս դեղին օգտակարութեանը վրայ երկարօրէն գրել աւելորդ կը համարենք. դարձածողները դայն միշտ կը գովեն, ու զոգը կ'ըսայ անձամբ փորձել. դինն աժան է։ Կը ծախուի Մինասեան և Ընկերաց Ամերիկեան վաճառատունը որ ի Ղալաթիա Կ. Պոլիս։

ՇԱՀԵՆՆ Ի ՄԻՊԻՐ

ԿԱՄ

ԳԱՂԱՋԱՆ ԶԱՅԸ

ԳՐԵՑ

Ս. ՏԵՐ ՍԱՐԳՍԵՆՑ

Ներսէս Ե. Կաթողիկոսի օրով, իւր աղատամիտ գաղաքարացն համար Սիւլեւրիա քաղաքի Շատախի Շահենի կէն. սագրութեանը հետ, մեր ազգային գաւառական, ընկերական և ընտանեկան հին և նոր կենաց յատուկ նկարագիրն ընող վիպատանական ձևի տակ յօրինուած ընտիր և հետադրական աշխատութիւն մնէ 408 երեսէ բաղկացեալ, յորում ժրաջան հեղինակը դւաւական կենաց նկարագիրն հետ չէ զըլացած նաև մեր գաղառական կենաց ճոխ բարբառներու ու ոճերուն մէջէն ընտրելագոյնէն առնելով հայ բանասիրաց իւր ճաշակ ներկայացընել։

Հետաքրքրական ընթերցման արժանի սոյն գիրքը կ'գտնուի զլիաւորաբար Կ. Պոլիս Ենի ճամբ փողոց Զինկիրլէր ճատտէսի Ս. Ղ. Եղաճեանի գրատունը և բոլոր գրալահառաց քով։

Գին 2ուկէս ֆրանք։

ՄԷԼԱՆՕԺԵՆ

ԵՂԱՋՈՒՐ

ՃԵՐ ԱԿ ԱՋԵՐ ՆԵՐԿԵԼՈՒ

Այս դեղը, որ մէկ վայրկեանի մէջ և ամեն դոյնով կը ներկէ ճերմա, մազերն ու մօրուքներն, առանց վընասելու մորթին և առանց անախորժ ունէ հոտ մ'առնելու փորձուած յատկութիւն մ'առնեալով կը դադարէ Տէլլա Սուտայի, Զօպանեանի և Գիւլիւքեանի դեղաւանները։

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

Ք Ե Ր Ա Կ Ա Ն

ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ

Ի ՊԷՏՍ ՄԱՆԿԱՆՑ

Արուեստագէտ հրատարակչին ձեռք փորագրեալ և կալիֆօրնիայի եղած ընտիր և մաքուր 150 հատ պատկերք, մաքուր թղթի վրայ տպագրութեամբ, 48 Էրեսէ բաղկացեալ նոր այբբենարան մըն է որոյ մինակ գնոյն վրայ խօսելով տակաւ Սմերիկայի մէջ անգամ ասանկ գործ մը այսքան աժանութեամբ տեսնուած չէ։

Կեդրոնատեղին է Սուլթան-Ջարդարեան գործարան թիւ 14, կ'գտնուի նաև բոլոր գրալահառաց քով։

Գին 1 դուրուշ

Դպրոցաց համար 100ին 10 դեղ կ'ըլլայ։

Խառքէօյտէ Բրօթէսթանթ Ժողովարանին իմ իտալիանէ պուրճեան վաւը պիտի առաս աւթըդ օլուպ, վէ իսթէյնէ իսթէտիդի մըդատըր վէրիլէպիլէճէդիւտէն, զիտէ մալիւմաթ ալմադ իսթէյնէր Ղալաթիա Մինասեան Ամերիկան մալապաքնտա Մինասեան Պետրոս ալապա միւրաճաւթ իյլէմէլէրի իւան օլունուր։

ԱՌԱՋՆՈՐԴ

ԲՆԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ

ՆԱԽԱԿԱՆ ԴԱՍԵՐՈՒ

Ե Ի

ՅՈՂՈՎՐԵԱ ՀԱՄԱՐ

Երկատիրաց

Մ. Ե. ԱՂԱՊԱՆԵԱՆ

Այս ամենակարևոր գիտութեան ըստ կը դրուենք ժողովրդեան ամեն կտրգեալուն մէջ տարածող և միանգամայն տղապիւն վարժարանաց նախնական դասերու յամար դասագրքի մը պակասութիւնը ի վաղուց անտի դռալի եղած էր։ Ահա այն պակասը լեցուց այս անգամ մեծ Մկրտիկ Եֆ. Աղապալեան երկատիրելով և հրատարակելով սոյն կարևոր մատենիկը որ վերոյ յիշեալ կը կին նպատակներուն խիստ լաւ կը ծառայէ։

190 երեսէ բաղկացեալ և 53 փորագրեալ դեղեցիկ պատկերներով զարդարուած է։ Կ'գտնուի Ենի-ճամբ Զինկիրլէր ճատտէսի թիւ 2 Ս. Ղ. և Եղաճեանի գրատունը և ուրիշ գրալահառաց քով։

Գին 1 ֆր.